

تاملی بر تحولات معماری در دوره قاجاریه و پهلوی به مثابه معماری التقاطی

محمد رضا ابراهیمی . میلاد تقی زاده. علی صمصامی فرد*

۱- مدرس گروه معماری دانشگاه فنی و حرفه ای آذربایجان شرقی ، (Mr.ebrahimi@hotmail.com)

۲- دانشجوی دوره کارشناسی معماری ، (Milad.taghizadieh@gmail.com)

۳- دانشجوی دوره کارشناسی معماری ، (Ali.killer.916@gmail.com)

چکیده

شیوه جدیدی در دوره قاجار در معماری نهادینه شد که معماران ایرانی را بر آن داشت تا عوامل مشخص معماری ایران را با روش و توجه خاصی با عوامل معماری خاور دور در آمیزد و سنت و تجدد را رو در روی هم قرار دهد که از نظر هنری دل پسند باشد . در جهان امروز ، تلاش بر حفظ هویت ، یکی از منازعات اصلی ملت هاست . معماری نیز از این امر مستثنی نیست .

هدف این پژوهش توالی سبک ها ، ارائه تصویری است درباره بخشی از آنچه در حیطه نظر، در معماری معاصر ایران روی داده است، آغاز این رویداد، احتمالاً از زمانی است که گسستگی ، در توالی سبک های معماری ایران آغاز جدال میان سنت و مدرنیته به وجود آمد و شامل فراز و نشیب های در عهد قاجار و پهلوی و ورود معماری نا همخوان و مغایر با هویت ایرانی اسلامی کشورمان عمدتاً از سوی برخی کشورهای غربی بود که هر کدام به نوبه خود به صورت متجدد با ماهیت گذرا اما با ریشه گذاری عمیق و تاثیر گذار در معماری این مرز و بوم ظاهر گشت از آن تاریخ ، حداقل صدسال می گذرد . معماری ایران دگرگون گشت و به صورت خطی منقطع از اصل خویش (التقاطی) در آمد هر چند در این مدت برخی از معماران تلاش نمودند تا در وضع موجود معماری تغییراتی ایجاد نمایند و به آن شخصیتی ایرانی-اسلامی دهند لیکن به دلیل عدم تاملات مکفی در این زمینه تغییرات چشم گیر و کار آمد واقع نگردید و جنبه التقاطی بودن آن بیش از پیش نمایان گشت .

در نوشتار حاضر که بر آمده از پژوهش مستقل برشناخت زمینه های شکل گیری معماری التقاطی در ایران است به برخی خلاء های علمی موجود در این زمینه با طرح دو پرسش پاسخ داده شده است . ۱- چه مولفه هایی بر نحوه شکل گیری معماری التقاطی ایران در طی دوره های قاجاریه و پهلوی موثر بوده اند ؟ ، ۲- نحوه مواجه شدن با معماری غرب در تجدد معماری معاصر ایران (معماری قاجار و پهلوی) چگونه بوده است ؟ از آنجایی که این پرسش ها در بستری تاریخی مطرح است ، پس بدیهی است برای حصول پاسخ های مناسب روش توصیفی-تحلیلی و توصیفی-تفسیری بر اساس اطلاعات کتابخانه ای و تحلیل محتوا ، انتخاب شده است .

واژه های کلیدی: معماری التقاطی ، معماری معاصر ، تجدد ، هویت